

001021-1

Jistě by se nám zdálo pošetilé, kdyby se nám někdo pokusil dokazovat, že domy jsou jen jistým způsobem uspořádané a spojené kameny nebo cihly. Na domech je totiž to nejdůležitější a také nejzajímavější, jaký je právě ten „způsob“ onoho uspořádání, a hned potom, kdo je za ten „způsob“ odpovědný, komu jej máme připsat. Naproti tomu nám nepřipadá stejně pošetilé, když nás vědci přesvědčují, že živá těla (organismy) jsou jen jistým způsobem uspořádané buňky, a samy buňky je jistým způsobem uspořádané molekuly a vposledu atomy. „Komu“ (nebo „čemu“) máme připsat odpovědnost za ono „uspořádání“, považujeme předem za špatně postavenou otázku a škrtneme ji ze seznamu problémů, které je třeba řešit. Ale proč? Když nám dochází schopnost popsat některé procesy zcela „objektivně“, neváháme užít slov, která z rámce objektivit zjevně vybočují a vlastně samu objektivitu narušují. Tak třeba genetici mluví dnes o „přepisování“ genetických informací a o eventuelních „chybách“ (překlepech) při přepisu: jde o metaforu z oblasti, která nepochybně není a nemůže být čirou objektivitou, protože přepisovat, vůbec psát a také se dopustit chyb v přepisu může jen „někdo“, nějaký „subjekt“, který nemůže být „objektivován“ a chápán jako „objekt“. Subjekt je přece ex definitione non-objekt. Jak je možné, že nemáme jiný způsob, jak popsat dědičnost, než že vybočíme z rámce objektivit? Je to vskutku dáno jen nedostatkem našeho vyjadřování, našeho jazyka – anebo spíše non-objektivní a vposledu neobjektivovatelnou povahou onoho popisovaného dění? I když snad někdo bude namítat, že živé tělo ne, můžeme srovnávat s mrtvou stavbou, s mrtvým domem, skutečný problém je někde jinde: nejde o popis domu a popis organismu, nýbrž o stavění domu (jako dějství, jako událostné dění) a stavění resp. růst organismu. Nejde o analogii produktů, nýbrž o analogii dění, které zjevně nemůžeme v prvním případě redukovat na samopohyb kamení nebo cihel, zatímco v druhém případě máme předsudečně za to, že se popis musí obejít bez předpokladu jakýchkoli subjektivních aktivit (tj. že aktivity musíme redukovat na pouhé procesy).

(Praha, 001021-1.)